

paa at betjene Folket; dermed er sagt bl. a. dette, at Barnedaaben er brugbar indenfor denne Kirke. Det tror jeg er den Opfattelse, der i hvert Fald i kirkelige Kredse er den gængse: at det er en Kirke, der vil betjene Folket, vel at mærke, den Del af Folket, som ønsker at lade sig betjene, og det historiske er, at endnu den Dag i Dag ønsker den største Del af det danske Folk at betjenes af den Kirke, der staar, som det ærede Medlem meget rigtig bemærkede, i historisk Forhold til den gamle Reformation og derfor paa Grundlag af det Evangelium, som er Evangeliet om Jesus Christus.

Endnu en Ting vil jeg gerne tilføje. Det ærede Medlem talte om min Stilling til de frie Menigheder og føjede til, at jeg ønskede, at de grunddivergerende Standpunkter skulde træde ud i frie Menigheder, og de maatte gøre det paa egen Regning. Jeg har tværtimod betonet, at jeg vilde være med til, saa vidt det lod sig gøre, at arbejde for, at disse frie Menigheder kunde faa Støtte til at føre deres Liv selvstændigt ved Siden af Folkekirken.

Borgbjerg: I den sidste af de Taler, som det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen holdt forleden, vendte han sig ogsaa til mig og sagde, at jeg havde rejst Spørgsmaalet om Kirkens Adskillelse fra Staten, om Frikirken, og saa tilføjede det ærede Medlem: Skal vi ikke holde op med at tale derom; skal vi ikke holde os til disse Lovforslag? Jeg har imidlertid søgt at hævde, at disse Lovforslag er af en saadan Art, at gennemføres de, saa maa Spørgsmaalet om Kirkens Adskillelse fra Staten hurtig rejse sig og efter min Mening saa hurtig som muligt føres til en Løsning.

Det ærede Medlem sagde, at der var en Modsigelse mellem det ærede Medlem Hr. Povlsen og mig paa dette Punkt med Hensyn til Frikirken. Han sagde, at der er det Forhold med Grundtvig, at den Opfattelse, der er udgaaet fra ham, er saa rummelig, at den kan rumme ogsaa saadanne Modsetninger som det ærede Medlem Hr. Povlsens og min Opfattelse. Ja, unægtelig var Grundtvig, som alle store Personligheder, en rummelig Personlighed. Hvis det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen eller min Ringhed danner Skole, faar Disciple, saa vil disse rimeligvis komme til at ligne

det ærede Medlem eller mig; og overhovedet, hvem det nu er af almindelige Mennesker, der danner en saadan Skole og faar Disciple, vil Disciplene ligne Ophavsmanden, som den ene Draabe Vand ligner den anden. Men anderledes er det med de store Personligheder, de vidt favnende, de, hvis Virken har Betydning for Aarhundreder eller Aartusinder. I den oprindelige Kristendom, saaledes som den findes beskrevet i det nye Testamente, kan man utvivlsomt finde i Spire, i Kim næsten alle de Bevægelser, som senere fremkom indenfor den kristne Kirke. Hver Retning, stor eller lille, næsten hver Sekt vil kunne paapege et eller andet Punkt som Udgangspunkt for sin Opfattelse. Det, der oprindeligt kun var et lille enkelt Led i et stort Hele, tages saa af snævre Aander, snævre Retninger, ud og gøres til Helhed og forfalskes derigennem; men Kimen eller Spiren dertil er der. Paa samme Maade med Luther. Der er ingen Tvivl om, at baade Ortodoksi og Pietisme og Rationalisme og alle de forskellige kirkelige Retninger, vi har herhjemme, med Rette kan udlede deres aandelige Udspring fra den lutherske Reformation. Maa jeg dér sige i Anledning af den sidste Diskussion, der har været ført, uden at jeg dog skal komme ind paa det egentlig kirkelige eller teologiske Omraade, at jeg synes, at Stillingen er saa ganske klar; det er den, at de alle tilhører den danske evangelisk-lutherske Folkekirke, som regner sig selv dertil, fordi de er med i den aandelige Strømning, som havde sit Kildespring, sit Udspring i det oprindelige Evangelium og i den Kirke, som blev reformeret ved Luthers Gerning; de enkelte maa selv afgøre, om de føler sig tilhørende denne aandelige Strømning.

Men var der nu for øvrigt nogen større Modsigelse mellem det ærede Medlem Hr. Povlsen og mig? Begge ønsker vi og har ønsket saa længe som muligt og i saa høj Grad som muligt at opretholde og udvikle den rummelige taalsomme Folkekirke, begge har vi ønsket gennem en kirkelig Frihedslovgivning stykkevis, efterhaanden, stadig stærkere fremadskridende i samme Retning som Valgmenighedsloven, som Sognebaandsløsningsloven, som Loven om Brug af Kirker, gennem direkte Præstevalg, gennem en Præstelønningslov; i Vestres gamle Fodspor at skille det borgerlige og det kirkelige mere